

Protokoll fört vid det sextiosjunde sammanträdet med styrelsen för Stiftelsen för Strategisk Forskning den 14 december 2004

Mötet genomfördes på Stiftelsens kansli, World Trade Center, Stockholm.

Deltagande ledamöter

Lena Hjelm-Wallén, ordförande
Per Andersson
Lars Björck
Ulla Grönlund
Göran Johnsson
Håkan Lane

Carola Lemne
Lennart Låftman, ej § 12
Karin Markides
Birgit Norinder
Eva Olsson
Tuula Teeri, t o m § 12
Jan Uddenfeldt, fr o m § 7

Deltagare från kansliet

Staffan Normark, VD
Björn Brandt, vice VD, sekreterare, ej § 12
Anders Sjölund, planeringschef, sekr § 12
Ingela Agrell
Inger Florin
Kerstin Hagwall

Ingvar Isfeldt
Olof Lindgren
Birgitta Lundin
Lena-Kajsa Sidén
Henryk Wos

Adjungeringar

§ 5 Claes Wilhelmsson

§ 1 Fastställande av dagordning

Den utsända dagordningen godkändes.

§ 2 Val av justerare, föregående mötes protokoll, adjungeringar, ev jäv

Carola Lemne utsågs att tillsammans med ordföranden justera protokollet.

Protokoll från styrelsens 66:e sammanträde hade sänts ut inför sammanträdet. Protokollet lades med godkännande till handlingarna.

Noterades att Eva Olsson och Tuula Teeri är jäviga vad gäller ansökningar till strategiska forskningscentra (§ 13) samt att Lennart Låftman och Björn Brandt är jäviga vad gäller utseende av ledamöter i kapitalutskottet (§ 12) .

§ 3 Anmälan av beslut fattade med stöd av delegation

En förteckning över beslut fattade med stöd av delegation hade bifogats kallelsen (bilaga 1).

§ 4 Stiftelsens budget 2005

Verkställande direktören har, baserat på styrelsens tidigare beslut om ekonomiska ramar för verksamhetsplaneringen, utarbetat ett förslag till budget för 2005. Enligt styrelsebeslut den 9 juni 2004 skall som grund för verksamhetsplaneringen 2005 läggas en ram om 500 milj kr i nya årliga åtaganden för stiftelsens verksamhet. För 2006 och 2007 gäller en planeringsram om 550 milj kr. Verkställande direktören föreslår vidare att stiftelsen under 2005 uppdaterar tidigare policy- och strategidokument.

Styrelsen beslutade den 7 december 2001, § 8 att anvisa 9 milj kr för ett kompletterande riktat bidrag till industridoktorander inom stiftelsens forskarskolor. Medel kunde löpande sökas ur den angivna ramen. Programmet har inte rönt någon uppmärksamhet och inga medel har förbrukats. I och med att stiftelsens verksamhet i hög grad omstrukturerats från traditionella forskarskolor passar det inte längre in i stiftelsens programstruktur. Verkställande direktören föreslår därför att beslutet om att anvisa medlen återtas och att motsvarande summa istället anvisas under budgeten 2005 som då skulle få omsluta 509 milj kr.

Förslag till budget för 2005 hade bifogats kallelsen.

Styrelsen har också att fastställa arvoden till styrelsens ledamöter m fl för år 2005. Verkställande direktören föreslår att arvoden beräknas i enlighet med förslag med den eventuella inflationsuppräknings styrelsen finner lämplig.

Styrelsen diskuterade förslaget till forskningsbudget för 2005 och betonade vikten av att i enlighet med verkställande direktörens förslag nu initiera ett brett arbete för att ta fram en uppdaterad version av stiftelsens framtida strategi för tiden fr o m 2006. Ett sådant bör göras med viss regelbundenhet och tidsavståndet till föregående arbete är fem år vilket kan vara ett lämpligt intervall. Paneler med deltagare från stiftelsens styrelse och ledning samt kollegiet och andra berörda bör engageras i arbetet och analysera olika använda instrument och värdera tidigare insatser utgående från uppsatta mål. Utvärderingsverksamheten (se § 7) bör bidra med underlag till arbetet som också bör resultera i en bra beskrivning av vilken roll stiftelsen skall spela i den framtida svenska forskningspolitiken.

Styrelsen diskuterade administrationskostnaderna och efterlyste till kommande år en bredare analys av kostnadsökningar mellan olika budgetår inklusive en jämförelse med andra stiftelser och forskningsfinansierande myndigheter. En motsvarande analys av styrelse- och andra arvoden bör också göras inklusive en jämförelse med relevanta index. En analys av beredningskostnader bör ingå som ett delmoment i strategiarbetet.

Styrelsen *beslöt* med de kommentarer och tillägg som redovisats ovan

- att upphäva styrelsens beslut från den 7 december 2001 om att anvisa 9 milj kr till ett kompletterande industridoktorandprogram,
- att outnyttjade medel för forskning i budget 2004 får disponeras 2005,
- att fastställa budgeten för stiftelsens verksamhet 2005 till 509 000 000 kr (bilaga 2), samt
- att för 2005 fastställa oförändrade arvoden för styrelsens ledamöter samt för ledamöter i stiftelsens beredningsgrupper och revisorer enligt bilaga 3.

§ 5 Ingvar II – programmet, Anslagsbeslut

Styrelsen beslöt vid sammanträde den 11 februari 2003 att utlysa ett program för framtidens forskningsledare, "Individual Grant for the Advancement of Research Leaders", INGVAR, omfattande 17 individuella anslag om vardera sex milj kr för fyra års forskning med ev. fortsatt finansiering för vissa anslagsmottagare i ytterligare två år efter utvärdering.

Styrelsen avsatte dessutom 10 milj kr för ramanslag till ett mindre antal kvinnliga sökande som placerat sig långt fram i urvalsprocessen, men inte tilldelats något INGVAR-anslag. Totalt reserverades 115 milj kr, inkl medel för ledarskapsutveckling.

Stiftelsen inbjöd till ansökningar inom programmet och vid ansökningstidens utgång den 9 oktober hade 401 ansökningar inkommit. Beredningskommittén har genomfört ett urval i flera steg. Internationella granskare har anlitats. 28 sökande kallades till intervju. Verkställande direktören tillstyrker beredningskommitténs förslag att 18 forskare tilldelas INGVAR-anslag, vilket innebär en utökning av programmet med ett anslag, samt att ytterligare fem kvinnor tilldelas ramanslag. Claes Wilhelmsson, vice ordförande i beredningskommittén presenterade förslaget.

Styrelsen uttryckte viss tveksamhet till utformningen av den särskilda kvinnoinsatsen i anslutning till programmet. Denna bör utvärderas som underlag för en diskussion om lämpliga former för att vid behov stimulera till bättre balans mellan könen i det framtida forskningsstödet.

Styrelsen *beslöt*

- att utöver tidigare beviljade 115 milj kr anslå ytterligare sex milj kr för INGVAR-anslag,
- att bevilja 18 forskare i enlighet med redovisning i bilaga 4 ett INGVAR-anslag om vardera sex milj kr för fyra års forskning,
- att samtliga anslag beviljas med förbehåll för att angivna anslagsmottagare deltar i programmets särskilda ledarskapsprogram, samt
- att bevilja fem kvinnliga sökande i enlighet med redovisning i bilaga 4 vardera ett ramanslag på två milj kr för två års forskning.

§ 6 Interaktiva institutets ingående i nytt IT-institut

Diskussioner har förts mellan Svenska IT-institutet (SITI), IRECO Holding AB och stiftelsen om formerna för Interaktiva Institutets uppgående i den planerade nya institutsstrukturen inom IT-området. Diskussionerna syftar till att enas om en gemensam avsiktsförklaring.

Interaktiva institutets styrelse har diskuterat och ställt sig bakom den aktuella planeringen. Omstruktureringsarbetet innebär också att vissa aktiviteter kommer att föras bort från institutet till en fristående verksamhet under annan ägare därför att de inte passar i SITI-strukturen. Vissa aktiviteter som inte har tillräcklig kvalitet kommer att avvecklas. Målsättningen är att genomföra omstruktureringarna under 2005. Detta innebär ett behov att omfördela vissa resurser mellan kalenderåren. Stiftelsen har beviljat 20 milj kr för verksamheten år 2005 och 15 milj kr för år 2006. Av beloppet för 2005 har 2 milj omfördelats till 2004 varför 18 milj kr återstår. Stiftelsens verkställande direktör föreslås få bemyndigande att göra erforderliga omdisponeringar av institutets redan beviljade medel mellan 2005 och 2006.

I ett nästa steg, efter avsiktsförklaringens godkännande, kommer konkreta diskussioner om stiftelsens eventuella bidrag till initieringskostnaderna för den nya institutsstrukturen att föras med SITI och IRECO.

Styrelsen *beslöt*

- att ställa sig bakom de riktlinjer som redovisats för arbetet och uppdra åt verkställande direktören att fortsatt bedriva förhandlingsarbetet med syfte att under 2005 återkomma med ett förslag till slutlig lösning av frågan om Interaktiva Institutets uppgående i en ny institutsstruktur, samt
- att bemyndiga verkställande direktören att göra erforderliga omdisponeringar mellan budgetåren 2005 och 2006 av stiftelsens tidigare beslutade bidrag till institutet med i PM angivna förbehåll.

§ 7 Utvärderingsplan 2005

Styrelsen diskuterade vid sammanträden i juni och oktober utvärderingsverksamheten mot bakgrund bl a av att den första generationen av program nyligen har avslutats eller i vissa fall är i en avslutningsfas. Nu föreligger således möjlighet till slututvärderingar av de äldsta programmen. Tidigare har endast en slututvärdering genomförts – av materialkonsortierna 1990-2000 som övertogs från NUTEK från och med 1998.

Verkställande direktören föreslår att stiftelsen inleder slututvärderingar av hittills avslutade program under 2005-6 med ett antal fallstudier av enskilda program enligt särskild redovisning och områdesvis utvärdering omfattande samtliga program inom vart och ett av de breda områden inom vilka stiftelsen inledde sitt arbete (IT och verkstad under 2005, samt bio- och kemi/processteknik under 2006).

Styrelsen *beslöt*

att uppdra åt verkställande direktören att initiera och genomföra ett utvärderingsprogram i huvudsaklig överensstämmelse med det presenterade förslaget (bilaga 5).

§ 8 Bidrag till Vetenskapens Hus

Stiftelsen beviljade våren 2001 bidrag med 500 000 kr/år i högst tre år för verksamheten vid Vetenskapens Hus på Alba Nova i Stockholm, motsvarande kostnaden för en forskare/lärare – förutsatt att realistisk totalfinansiering för verksamheten kunde uppnås. För att möjliggöra en fortsättning av de påbörjade verksamheterna och skapa en grund för en hållbar verksamhet vid Vetenskapens Hus ansöker föreståndaren, professor Erik Johansson om ett årligt bidrag på 1 milj kr under tre år.

Som underlag för beslut har stiftelsen föranstaltat om en oberoende utvärdering av verksamheten. Utvärderingen har genomförts av tekn dr AnnMarie Israelsson och undervisningsrådet Sture Löf. En preliminär rapport presenterades av utvärderarna vid styrelsens sammanträde den 22 oktober.

Styrelsen diskuterade förslaget och noterade behovet av att ta fram en policy för stiftelsens agerande i informations- och populärvetenskapliga frågor. Detta kan lämpligen göras inom ramen för det strategiarbete som skall inledas under 2005.

Styrelsen *beslöt*

att bevilja bidrag med 1 milj kr/år för åren 2005 och 2006, att utbetalas årsvis efter rekvisition. Stiftelsen förutsätter att kemiområdet på lämpligt sätt inkluderas i verksamheten. Bidraget är ett slutbidrag.

§ 9 Stiftelseinsats inom området processteknik

Stiftelsens hittillsvarande insatser inom processteknikområdet är under avslutning och verkställande direktören föreslår att en ny insats omfattande högst 40 milj kr planeras för den kommande treårsperioden. Planeringen blir beroende av utfallet för processteknikområdet i den pågående utlysningen av strategiska forskningscentra. Insatsen bör förberedas av en beredningsgrupp och på lämpligt sätt diskuteras i strategiarbetet under 2005 bl a för att belysa om centra är en lämplig form för insatser inom detta och vissa jämförbara industrinära områden eller om andra former, t ex liknande ProViking, är bättre ägnade för området.

Styrelsen *beslöt*

att bemyndiga verkställande direktören att förbereda tillsättandet av en beredningsgrupp med uppdrag att föreslå form och inriktning för en stiftelseinsats för processteknisk forskning.

§ 10 Nätverksanslag inom mikrosystemteknik

Stiftelsen beslöt i juni 2002 att avsätta 40 milj kr till ett 3-årigt forskningsprogram inom mikrosystemteknik. Sju projekt har finansierats och kommer att avslutas under 2005. Styrelsen beslöt vidare att avsätta 2,5 milj kr av den totala ramen till en programkommitté vars uppgift har varit att bevilja medel till förstudier, anordna programkonferenser, ge stöd till samverkansprojekt mellan olika program och stödja industrialiseringsprocessen. Programkommittén har redovisat en plan för nätverksaktiviteter. I den förslås stöd till de sju projektledarna i syfte att föra de stiftelsefinansierade projekten vidare mot industriell exploatering och stöd till nätverksbildande aktiviteter, i form av workshops, symposier, seminarier och områdesgemensamma webbplatser m m.

Verkställande direktören instämmer i programkommitténs förslag och föreslår att 2 miljoner avsätts till nätverksaktiviteter under 2005 – 2007.

Styrelsen *beslöt*

att avsätta 2 milj kr till nätverksaktiviteter inom programmet mikrosystem under 2005 – 2007.

§ 11 ”Ingvar Carlsson award”, hemvänderprogram för unga postdoktorer

Verkställande direktören har i enlighet med styrelsens tidigare beslut inlett planeringen av ett program med inriktning mot hemvändande postdoktorer. Ett förslag till programutformning har bifogats kallelsen. Programmets syfte är att identifiera 4 – 7 postdoktorer som önskar starta en självständig och nyskapande forskargrupp i Sverige och erbjuda dessa ett hemvänderanslag på 2 – 5 milj kr. Programmet kommer i enlighet med godkännande av Ingvar Carlsson, tidigare styrelseordförande, att uppkallas efter honom ”Ingvar Carlsson award”.

Styrelsen diskuterade förslaget och betonade vikten av ett snabbt genomförande med en enkel process. Information om programmet bör snabbt spridas genom pressmeddelande och annan medieaktivitet t ex en tidningsartikel.

Styrelsen *beslöt*

att inrätta ett hemvänderprogram för unga postdoktorer ”Ingvar Carlsson Award” inom en ram av 20 milj kr i enlighet med förslag, samt

att bemyndiga verkställande direktören att i samråd med ordföranden utse en beredningsgrupp som formulerar en utlysningstext.

§ 12 Ledamöter i stiftelsens kapitalutskott 2005

Mandatperioden utgår för samtliga ledamöter den 31 december 2004. Verkställande direktören föreslår att ledamöterna Olof Sjöström, ordförande, Björn Brandt, Björn Franzon, Cecilia Hermansson och Lennart Låftman omförordnas för ett år.

Styrelsen *beslöt*

att utse Olof Sjöström, ordförande, Björn Brandt, Björn Franzon, Cecilia Hermansson och Lennart Låftman till ledamöter i stiftelsens kapitalutskott under 2005.

Björn Brandt och Lennart Låftman deltog inte i beslut under denna punkt.

§ 13 Information och meddelanden

Inkomna ärenden

Förteckning över inkomna ärenden, 2004-12-01 hade bifogats kallelsen.

Stiftelsens kapital

Stiftelsens totala förmögenhet den 30 november 2004	8 905 milj kr
Beviljade ej utbetalda anslag vid årsskiftet 03/04	2 190 milj kr
Nya åtaganden under 2004	441 milj kr
Utbetalt under 2004 t o m 30 november	512 milj kr.

Förvaltningsresultatet för årets första 11 månader är 8,3 %, utbetalt belopp är 5,4 % och nettoökningen av kapitalet 2,9 %.

NTA-projektet

Projektet Naturvetenskap och teknik i skolan har ansökt om ett stöd om 3 milj kr för åren 2005 – 2007. Ansökan hade bifogats kallelsen.

Aktuell pressdebatt

Ett antal pressklipp som berör stiftelsens verksamhet hade bifogats kallelsen.

Ansökan från tvillingregistret

En ansökan från det svenska tvillingregistret knutet till Karolinska Institutet hade bifogats kallelsen. Medlen avser i första hand inte forskning utan stöd till den infrastruktur, främst blodprovstagnig, som erfordras för ett centralt forskningsområde där Sverige har unika förutsättningar. Verkställande direktören kommer att efter ytterligare beredning och kontakter med andra potentiella finansärer återkomma i ärendet.

Samarbete med Japan Science and Technology Agency

Stiftelsen beviljade år 2000 30 milj kr för ett samarbete med Japan Society for the Promotion of Science (JSPS) inriktat mot gränsområdet IT, bioteknik och nanoteknik. Medlen avsåg i huvudsak hemvändaranslag för postdoktorer som erhållit stipendier från JSPS. Endast en begränsad del av medlen har använts på grund av få ansökningar. Styrelsen beslöt därför i april 2003 att vidga arbetsformerna för samarbetet med Japan att även inkludera projektsamarbete inom ett bredare område och med andra partners. Beslut delegerades till verkställande direktören.

Stiftelsen och VINNOVA har vardera avsatt 12 miljoner kronor för att i ett gemensamt program finansiera samverkansprojekt mellan japanska och svenska forskare inom området Mångdisciplinär BIO. Programmet är ett samarbete med Japan Science and Technology Agency (JST). JST har avsatt motsvarande medel för finansiering av den japanska delen av programmet. Stiftelsens del finansieras, i enlighet med verkställande direktörens beslut, från disponibla medel inom ramen för Japansamarbetet.

Utllysningen av Strategiska Forskningscentra - beredningsläge

Beredningskommittén har gjort en första bedömning av samtliga inkomna föransökningar till programmet Strategiska Forskningscentra vid sitt möte den 29 oktober. Samråd om bedömningarna har därefter ägt rum med högskoleledningarna den 15-16 november. I det fortsatta arbetet kommer de tre panelerna, forskningspanel, högskolepanel och näringslivspanel att även bedöma ansökningarna. Beslut om vilka som skall inbjudas till fullständig ansökan kommer att fattas vid ett möte i beredningskommittén den 27-28 januari 2005.

Vid ansökningstidens utgång hade 230 ansökningar (pre-proposals) inkommit till programmet för strategiska forskningscentra. Viss statistik över ansökningarnas fördelning hade bifogats kallelsen. Anders Sjölund och Inger Florin presenterade beredningsläget. Arbetet pågår nu i ett intensivt skede med syfte att till januari 2005 fastställa vilka sökande som skall beredas tillfälle inge fullständiga ansökningar. Vid sammanträdet den 7 februari kommer beredningskommitténs ordförande Thomas Johannesson att medverka med en fördjupad redovisning.

Eva Olsson och Tuula Teeri deltog inte i diskussionen under denna punkt.

I-centra - beredningsläge

Stiftelsens styrelse beslöt vid sitt sammanträde den 22 oktober att med vissa förbehåll anvisa 30 milj kr för ett treårigt stöd till ett med VINNOVA och KK-stiftelsen gemensamt program för de svenska forskningsinstituten. KK-stiftelsen har bordlagt sitt beslut till sitt första sammanträde efter den 1 januari. Vid ett gemensamt möte den 29 november enades de tilltänkta finansiärerna om villkoren för utlysningen, varvid stiftelsens synpunkter är väl tillgodosedda. Utlysning kommer att ske tidigast i januari.

Strukturgenomiksamarbetet med Storbritannien och Canada

Stiftelsens styrelse beslöt vid sammanträdet den 3 september att med förbehåll för att en samlad svensk finansiering kan åstadkommas, bidra med 25 milj kr till en svensk nod i ett samarbete med Wellcome Foundation och Genome Canada. Karin Markides, som inom VINNOVA är sammanhållande för programmet, redovisade finansierings- och beslutsläget. 81 milj kr finns nu avsatta och ett positivt ställningstagande från programansvariga i Canada och UK förväntas inom kort. Normark eller Markides bör beredas plats ingå i styrgruppen för programmet.

Bio-X – beredningsläge

Vid ansökningstidens utgång den 23 oktober hade 153 fullständiga ansökningar inkommit till de 55 milj kr stiftelsen avsatt för treåriga ramanslag. Viss statistik över ansökningarnas fördelning hade bifogats kallelsen.

Nätverk för mikrofabrikationslaboratorier

Stiftelsen beslöt den 1 april 2004 att bidra med 15 milj kr till ett nätverk för att förbättra koordinationen och utnyttjandet av de tre renrumslaboratorier som inrättats vid svenska högskolor (KTH, UU, Chalmers). Övriga finansiärer är Vetenskapsrådet (samordningsansvar), VINNOVA och Knut & Alice Wallenbergs stiftelse. Vetenskapsrådet har, efter viss försening, tillsatt den styrelse som skall hantera medlen.

Publika arrangemang

Den 11 april 2005 sammanträder stiftelsens kollegium. Efter sammanträdet genomförs en konferens med brett deltagande i World Trade Centers konferensanläggning då bl a diplom kommer att utdelas till stiftelsens nya anslagsmottagare inom INGVAR-programmet.

Den 3-4 juni genomförs ett symposium på Högberga, Lidingö för att uppmärksamma Staffan Normarks forskargärning i anslutning till hans 60-årsdag. Den 3 juni allmänt forskningspolitiskt innehåll, den 4 juni infektionsbiologiskt tema.

§ 11 Övriga frågor

Sammanträdestider 2005

Styrelsen beslöt

att under 2005 sammanträda vid följande tidpunkter:

7 februari kl 10 – längst 17	(tidigare beslutat)
6 april kl 18 – 7 april kl 17	internatmöte
17 juni kl 10 – 17	
15 september kl 10 – 17	
20 oktober kl 15 – 21 oktober kl 17	heldagsmöte (21 okt) med besök på någon högskola
14 december kl 10 – 17 med efterföljande middag	

Björn Brandt
sekreterare

Carola Lemne
vald justerare

Lena Hjelm-Wallén
ordförande